

Quickscan Flora- en faunawet Holthema

definitief

Opdrachtgever:

BJZ.NU
De heer W. Bekke
Twentepoort Oost 61-15
7609 RG ALMELO
T 06-21297119

E info@bjz.nu
I www.bjz.nu

Opdrachtnemer:

Eelerwoude BV
Mossendamsdwarsweg 3
7472 DB GOOR
Postbus 53, 7470 AB GOOR
T (0547) 26 35 15
F (0547) 26 37 77
E info@eelerwoude.nl
I www.eelerwoude.nl

Project nr. 4557

Opgesteld door	Gecontroleerd	Datum
Vincent de Lenné	Rosalie Heins	18-6-2010

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING	2
1.1 Quicksan Flora en faunawet	2
1.2 Gebiedsbeschrijving	2
1.3 Ruimtelijke ontwikkeling	3
2. WETGEVING EN WERKWIJZE	4
2.1 De flora en faunawet	4
2.2 Werkwijze quickscan	4
3. DE BESCHERMDE NATUURWAARDEN	5
3.1 Flora	5
3.2 Fauna	5
3.2.1 Vogels	5
3.2.2 Vleermuizen	5
3.2.3 Overige zoogdieren (grondgebonden)	5
3.2.4 Amfibieën, reptielen en vissen	6
3.2.5 Dagvlinders, libellen en overige ongewervelden	6
4. DE EFFECTENBEOORDELING	7
4.1 Uitgangspunten	7
4.2 Effecten op beschermde soorten Flora- en faunawet	7
4.2.1 Vogels	7
4.2.2 Vleermuizen	7
4.2.3 Overige zoogdieren (grondgebonden)	8
5. CONCLUSIE EN ADVIES	9
5.1 Nader onderzoek vleermuizen, kerkuil en steenmarter noodzakelijk	9
5.2 Bij uitvoering rekening houden met vogels en veldspitsmuis	9
5.3 Afbakening	9

LITERATUURLIJST

BIJLAGEN

Bijlage 1: de Flora en faunawet

1. INLEIDING

1.1 Quickscan Flora en faunawet

De initiatiefnemer is voornemens de oude boerderij aan de Vilsterborg 1 te Holthema te renoveren. De projectlocatie is ongeveer 0,15 ha groot. De ligging van het projectgebied is weergegeven in figuur 1.

Figuur 1 Ligging projectgebied

Elke ruimtelijke ontwikkeling of inrichting dient in het kader van de Flora- en faunawet te worden getoetst op de aanwezigheid van en de mogelijke effecten op beschermde dier- en plantensoorten. Eelerwoude heeft deze toetsing voor het project Vilsterborg, Holthema in opdracht van BJZ.nu uitgevoerd. De resultaten van de toetsing aan de Flora- en faunawet door middel van een oriënterend onderzoek (Quickscan) zijn beschreven in deze rapportage.

1.2 Gebiedsbeschrijving

In de huidige situatie bevindt zich op de projectlocatie een oude boerderij die niet meer bewoond wordt. De directe omgeving van de boerderij bestaat uit een verruigde omgeving met veel opslag van braam, berenklauw en brandnetel. Tevens staan er enkele oude bomen (wilg, gewone es en paardenkastanje) wat fruitbomen, en wat jonge opslag van vlier, wilg, gewone es en populieren. Het plangebied is gelegen in een open agrarisch landschap met enkele singels, houtwallen en kleine bospercelen. Aan de westkant van het plangebied, op ongeveer 150 meter, bevindt zich de Overijsselse Vecht.

Onderstaande foto's geven een impressie van de projectlocatie en de directe omgeving.

Foto 1: Vooraanzicht boerderij

Foto 2: Achteraanzicht boerderij

Foto 3: de directe omgeving van de boerderij is sterk verruigd.

Foto 4: omgeving ten westen van het plangebied vrij extensief met veel veldzuring.

Foto 5: omgeving ten noorden van het plangebied intensief agrarisch gebruik met enkele houtwallen, singels en kleine bosjes.

1.3 Ruimtelijke ontwikkeling

Op het perceel aan de de Vilsterborg 1 te Holtheme staat een oude woonboerderij welke tot de jaren '90 bewoond is geweest. Daarna is de woning gebruikt voor agrarische activiteiten en is de bestemming Wonen bij de actualisering van de bestemmingsplannen vervallen. De huidige bestemming is Agrarisch gebied. Deze moet weer wonen worden. De oude boerderij wordt niet geheel afgebroken maar gerenoveerd.

2. WETGEVING EN WERKWIJZE

2.1 De flora en faunawet

De Flora- en faunawet voorziet in de bescherming van een aantal inheemse planten- en diersoorten en gaat hierbij uit van het 'nee, tenzij'-beginsel. Centraal hierbij staat de zorgplicht. De zorgplicht houdt in dat iedereen 'voldoende zorg' in acht moet nemen voor alle in het wild voorkomende planten en dieren en hun leefomgeving. De Flora- en faunawet hanteert een driedeling in beschermingscategorieën:

- tabel 1-soorten: de meest algemene soorten waarvoor een vrijstellingsregeling geldt bij ruimtelijke ontwikkelingen. Dit betekent dat voor deze soorten geen ontheffing hoeft te worden aangevraagd.
- tabel 3-soorten: strikt beschermde soorten: de Habitatrichtlijnsoorten en een selectie van de zwaardere categorieën van de Rode Lijst
- tabel 2-soorten: een tussencategorie, de resterende beschermde soorten. Hiervoor geldt een vrijstelling wanneer wordt gehandeld volgens een goedgekeurde gedragscode. In andere gevallen kan voor deze soorten een ontheffing noodzakelijk zijn.

Vogels nemen in de Flora- en faunawet een bijzondere positie in. Vogels worden tijdens het broedseizoen beschermd door de Flora- en faunawet. Voor het aantasten van broedende vogels geldt een zware toets vergelijkbaar met tabel 3-soorten. Daarnaast zijn voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van een aantal vogelsoorten jaarrond beschermd (mits niet definitief verlaten). Het betreft nesten van boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, huismus, havik, kerkuil, oehoe, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, wespandief en zwarte wouw.

Voor een nadere toelichting op het bovenstaande uit de Flora- en faunawet wordt verwezen naar bijlage 1.

2.2 Werkwijze quickscan

De mogelijke aanwezigheid van beschermde dier- en/of plantensoorten is bepaald aan de hand van de volgende gegevens:

- Landelijke en provinciale verspreidingsinformatie met betrekking tot planten, dagvlinders, vissen, amfibieën, reptielen, vogels en zoogdieren, voornamelijk uit verspreidingsatlassen;
- Een oriënterend veldbezoek door Vincent de Lenne, ecoloog bij Eelerwoude, op 18 juni 2010

Op basis van een eenmalig veldbezoek is de geschiktheid van het onderzoeksgebied voor de verwachte soorten/soortgroepen beoordeeld. Het veldbezoek is uitgevoerd op 18 juni 2010. Het gaat hier om een deskundigenoordeel op basis van de fysieke gesteldheid van het terrein (biotopen onderzoek). Daarnaast zijn de aangetroffen belangwekkende soorten ook genoteerd.

3. DE BESCHERMDE NATUURWAARDEN

3.1 Flora

Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde plantensoorten aangetroffen. Een aantal algemene soorten die aangetroffen zijn, zijn gewone bereklauw, grote brandnetel, zevenblad, ridderzuring, witte klaver, gewone raket, melganzevoet, kruipende boterbloem, akkerdistel, gewoon duizendblad, gele morgenster, glanshaver en hopklaver. De directe omgeving van het plangebied is behoorlijk verruigd, en voedselrijk. Strikt beschermde plantensoorten (Tabel 2 en 3) worden vanwege het ontbreken van geschikte biotopen (voedselrijke milieus) niet verwacht.

3.2 Fauna

3.2.1 Vogels

Tijdens het terreinbezoek op 18 juni 2010 zijn een aantal typische bos en struweelvogels als, fitis, tjiftjaf, heggenmus, winterkoning, pimpelmees, grasmus, bosrietzanger, houtduif, merel en gekraagde roodstaart waargenomen.

Het projectgebied kan een onderdeel vormen van het foerageergebied en broedgebied van deze soorten. De nestplaatsen van deze soorten zijn echter alleen tijdens het broedseizoen beschermd. Tijdens het veldbezoek zijn geen sporen gevonden van soorten die jaarrond van hun verblijfplaats gebruik maken, zoals buizerd, kerkuil of steenuil. Echter tijdens het veldbezoek kon de zolder van de woning niet worden geïnspecteerd, waardoor de aanwezigheid van kerkuil niet uitgesloten kan worden.

In de ruimere omgeving van de locatie kunnen deze soorten wel worden verwacht. Mogelijkerwijs vormt het plangebied onderdeel van het foerageergebied van deze soorten.

3.2.2 Vleermuizen

Alle vleermuizen zijn strikt beschermd (tabel 3) door de Flora- en faunawet. Gezien de aanwezige landschapselementen en aanwezige bebouwing kunnen de volgende soorten worden verwacht in de omgeving van het plangebied: gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger, watervleermuis, meervleermuis,

rosse vleermuis en mogelijk baardvleermuis. Sommige van deze soorten zijn boombewonend (in hollen, holten en spleten), andere soorten hebben hun verblijfplaatsen in huizen en schuren (spouwmuren, zolders en onder pannendaken).

De functie van het plangebied kan bestaan uit (vaste) verblijfplaatsen. In de aanwezige bebouwing kunnen door de aanwezigheid van spouwmuren met veel kieren (vaste) verblijfplaatsen aanwezig zijn.

3.2.3 Overige zoogdieren (grondgebonden)

Algemene zoogdieren (tabel 1)

Tijdens het veldbezoek zijn algemene zoogdieren als konijn en bosmuis waargenomen. Op basis van de habitattypen kunnen in het plangebied en de nabije omgeving diverse algemene, maar beschermde (tabel 1-soorten) worden verwacht. Hierbij kan gedacht worden aan egel, mol, bosmuis, veldmuis, gewone bosspitsmuis, huisspitsmuis, rosse woelmuis, haas, konijn, wezel, hermelijn en bunzing. Voor deze soorten geldt een algemene vrijstelling van de flora- en faunawet bij ruimtelijke ontwikkelingen. Wel is ook voor deze soorten de zorgplicht van toepassing.

Steenmarter en eekhoorn (tabel 2)

Steenmarter komt voor in de directe omgeving van het plangebied. Tijdens het veldbezoek zijn geen steenmarters waargenomen. Ook zijn geen sporen (krabsporen of uitwerpselen) van deze soort vastgesteld. Hierbij moet wel opgemerkt worden dat de bovenverdieping van de schuur niet onderzocht kon worden. Vaste rust- en verblijfplaatsen zijn niet aangetroffen. Deze kunnen echter wel aanwezig zijn gezien de aanwezigheid van geschikte schuilplaatsen.

Eekhoorn komt niet in de omgeving van het plangebied voor (www.zoogdiervereniging.nl). De soort is gebonden aan gemengde bossen (loofhout en naaldhout). Dit biotoop komt niet op of nabij het erf voor. Er zijn geen sporen van eekhoorn (vraatsporen of bladnesten) aangetroffen binnen het plangebied. Ook zijn geen vaste rust- en verblijfplaatsen vastgesteld.

Strikt beschermde soorten (tabel 3)

Strikt beschermde soorten zoals das of boom-marter worden gezien het biotoop en het huidige bekende verspreidingsgebied van deze soorten niet verwacht in het projectgebied.

Een strikt beschermde soort die wel voorkomt in de directe omgeving van het plangebied is veldspitsmuis. Uit literatuur (Snaak, 2008) blijkt dat veldspitsmuis op meerder plekken in noord-oost Overijssel is aangetroffen. Waarschijnlijk gaat het hierbij om de grens van een groter verspreidingsgebied waarvan de kern in Duitsland ligt. Uit braakbalonderzoek in de periode 1993-1997 zijn 6 vondsten bekend van veldspitsmuis uit Holthème. Ook in de nabije omgeving van Holthème (Gramsbergen, Radewijk en De krim) zijn meerder waarneming van veldspitsmuis bekend. Aangezien er geschikt leefgebied in de directe omgeving van het plangebied (verruigde erf) aanwezig is, is de kans behoorlijk groot dat veldspitsmuis hier voorkomt.

3.2.4 Amfibieën, reptielen en vissen.

Vanwege het ontbreken van open water en sloten, vormt het plangebied geen geschikt leefgebied voor amfibieën en vissen. Ook reptielen worden op basis van het ontbreken van geschikte habitat niet binnen het plangebied verwacht.

3.2.5 Dagvlinders, libellen en overige ongewervelden

Beschermde dagvlinders en libellen zijn gebonden aan specifieke biotopen als (natte) heide, vennen, schraalgraslanden, hoogvenen en laagvenen. Deze biotopen ontbreken op de projectlocatie. Alleen zeer algemeen voorkomende en niet beschermde soorten dagvlinders en libellen kunnen voorkomen ter plaatse van de locatie.

Beschermde overige ongewervelden (kevers, slakken, mieren) worden wegens het ontbreken van hiervoor geschikte biotopen evenmin verwacht op de locatie.

4. DE EFFECTENBEOORDELING

4.1 Uitgangspunten

Als uitgangspunt bij de effectbeschrijving zijn de werkzaamheden aangehouden zoals beschreven in hoofdstuk 1.3

Voor tabel 1-soorten geldt een vrijstellingsregeling. Dit betekent dat voor deze categorie geen ontheffing hoeft te worden aangevraagd bij ruimtelijke ontwikkelingen. Wel geldt de Zorgplicht van de Flora- en faunawet (zie bijlage 1).

De soortgroepen, flora, reptielen, amfibieën en vissen, en dagvlinders, libellen en overige ongewervelden zijn niet meegenomen in de effectbeschrijving omdat beschermde soorten uit tabel 2 en tabel 3 van deze soortgroepen niet worden verwacht ter plaatse van het projectgebied.

4.2 Effecten op beschermde soorten Flora- en faunawet

4.2.1 Vogels

In het projectgebied broeden diverse vogelsoorten waaronder spreeuw, koolmees, pimpelmees, merel en zanglijster. Omdat het verstoren van broedende vogels verboden is door de Flora- en faunawet, moeten werkzaamheden als het slopen van panden en verwijderen van beplanting buiten het broedseizoen worden uitgevoerd. Het broedseizoen ligt voor de meeste soorten tussen maart en medio juli.

In het plangebied kan de jaarrond beschermde kerkuil voorkomen. Om een betere effectenbepaling uit te kunnen voeren en om vast te kunnen stellen of een ontheffing moet worden aangevraagd, is nader onderzoek naar het gebruik van het plangebied door kerkuil noodzakelijk. Het onderzoek zal zich moeten richten op het vaststellen van een vaste verblijfplaats.

4.2.2 Vleermuizen

In het plangebied komen waarschijnlijk meerdere soorten vleermuizen voor. Het merendeel van de vleermuizen zal het plangebied gebruiken als foerageergebied of als vliegroute tussen de verblijfplaats en een foerageergebied. Met de voorgenomen ruimtelijke ontwikkelingen zijn geen negatieve effecten te verwachten op vliegroutes en foerageergebied. Wel is het mogelijk dat bij de renovatie van de boerderij (vaste) rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen verwijderd/vernietigd worden. Hier zijn mogelijk negatieve effecten te verwachten op gebouwbewonende vleermuizen. Het verwijderen/verstoren van een vaste rust- en verblijfplaats is ontheffingsplichtig.

Om een betere effectenbepaling uit te kunnen voeren en om vast te kunnen stellen of een ontheffing moet worden aangevraagd, is nader onderzoek naar het gebruik van het plangebied door vleermuizen noodzakelijk. Het onderzoek zal zich voornamelijk moeten richten op het vaststellen van vaste verblijfplaatsen in de te renoveren boerderij.

4.2.3 Overige zoogdieren (grondgebonden)

Eekhoorn en steenmarter (tabel 2)

Met de ruimtelijke ontwikkelingen kunnen vaste rust- en verblijfplaatsen van de beschermde steenmarter worden verstoord. Om een betere effectenbepaling uit te kunnen voeren en om vast te kunnen stellen of een ontheffing moet worden aangevraagd, is nader onderzoek naar het gebruik van het plangebied door steenmarter noodzakelijk.

Strikt beschermde soorten (tabel 3)

Een strikt beschermde soort die kan voorkomen in de directe omgeving van het plangebied is de veldspitsmuis. Vanwege de zeer geringe omvang van het voornemen, en met de kennis dat veldspitsmuis hoogstwaarschijnlijk voorkomt in het plangebied, wordt geen nader onderzoek geadviseerd. “

Deze soort is ontheffingsplichtig, hierbij kan echter worden afgeweken bij locaties met een zeer geringe omvang en mits rekening wordt gehouden met de soort. Hierbij gelden de volgende eisen:

- de werkzaamheden mogen niet in de voortplantingstijd van veldspitsmuis (april-september) worden uitgevoerd;
- bij de inrichting van het erf wordt leefgebied voor de veldspitsmuis gerealiseerd.

Het leefgebied van de veldspitsmuis bestaat uit overhoekjes, akkerranden, boomgaarden, bosranden en kruidenrijke dijken.

Indien dit op bezwaren stuit, moet nader onderzoek worden uitgevoerd naar de aanwezigheid van de veldspitsmuis. Indien de soort dan wordt aangetroffen, moeten bovenstaande eisen alsnog worden uitgevoerd.

5. CONCLUSIE EN ADVIES

5.1 Nader onderzoek vleermuizen, kerkuil en steenmarter noodzakelijk.

Op basis van deze quickscan Flora- en faunawet wordt geconcludeerd dat er in het plangebied Vilsterborg, Holthema meerdere strikt beschermde soorten van de Flora- en faunawet verwacht kunnen worden. Door de aard van het voornemen, kunnen negatieve effecten op populaties van strikt beschermde soorten niet worden uitgesloten. Bij een negatief effect op (populaties van) tabel 2- en tabel 3-soorten moet een ontheffing van de Flora- en faunawet worden aangevraagd bij het Ministerie van Landbouw, Voedselkwaliteit en Natuur (LNV). Er moet dan echter wel met zekerheid zijn vastgesteld dat de soorten waarvoor ontheffing wordt aangevraagd daadwerkelijk voorkomen in het plangebied en wat de functie van het plangebied voor deze soorten is. Deze quickscan biedt deze zekerheid niet. Er zal daarom nader veldonderzoek moeten worden uitgevoerd naar het voorkomen van vleermuizen, kerkuil en steenmarter in de te renoveren boerderij.

5.2 Bij uitvoering rekening houden met vogels en veldspitsmuis

Naast het nadere onderzoek moet bij de uitvoering en inrichting rekening gehouden worden met de aanwezigheid van broedvogels en de veldspitsmuis. Dit betekent

- geen werkzaamheden uitvoeren in maart tot september
- bij de inrichting van het erf wordt leefgebied voor de veldspitsmuis gerealiseerd.

5.3 Afbakening

De initiatiefnemer, respectievelijk opdrachtgever is verantwoordelijk voor het gebruik van de rapportage. Eelerwoude aanvaardt geen aansprakelijkheid voor de inhoud, interpretaties of conclusies indien gebruik wordt gemaakt van deelaspecten uit deze rapportage zonder verwijzingen naar dit rapport. Tevens aanvaardt Eelerwoude geen aansprakelijkheid voor kosten en vertragingen die optreden als gevolg van het voorkomen van beschermde flora of fauna.

LITERATUURLIJST

Bekker J.P., A van Diepenbeek, P. Twisk 2010
Veldgids Europese zoogdieren. KNNV Uitgeverij, Zeist. ISBN 9789050112604

Bode A.D., A.J. Dijkstra, B. Hoekstra, R. Hoeve, R. Zollinger De zoogdieren van Overijssel. Waanders Uitgevers, Zwolle. ISBN: 9040093121

Bos, F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay., I. Wynhoff en De Vlinderstichting, 2006]
De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea). Nederlandse Fauna deel 7, Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij en European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden. ISBN 90-5011-227-7.

Grant, P.J., K. Mullarney, L. Svensson, D. Zetterström, 2009
ANWB Vogelgids van Europa. Tirion Uitgevers BV, Baarn. ISBN 978-90-18-02092-7

Snaak, G., Prooidieren van de kerkuil in Noordoost-Nederland en het graafschap Bentheim 1992-2007 Februari 2008, rapport.

www.ravon.nl

www.natuurloket.nl

www.waarneming.nl

www.zoogdiervereniging.nl

BIJLAGEN

Bijlage 1: de Flora en faunawet

Flora- en faunawet

Inleiding

Per 1 april 2002 is de Flora- en faunawet in werking getreden. In deze wet, gepubliceerd op 14 juli 1998 in het Staatsblad 402, is de soortbescherming geregeld van in Nederland inheemse in het wild voorkomende dier- en plantensoorten. De wet sluit aan op de Europese natuurregelgeving (Natura 2000). De wet is in plaats gekomen voor de Jachtwet, de Vogelwet 1936, de soortenparagraaf uit de Natuurbeschermingswet, de Wet bedreigde inheemse dier- en plantensoorten en de soortbeschermingscomponent uit de Europese Habitatrichtlijn en de Europese Vogelrichtlijn. Deze Europese soortenbescherming heeft met de Flora- en faunawet dus een Nederlandse vertaling gekregen.

Zorgplicht

De Flora- en faunawet gaat over de bescherming van ongeveer 500 planten- en diersoorten, van de 36.000 soorten die in Nederland voorkomen. Het uitgangspunt van de wet is dat geen schade mag worden gedaan, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het 'nee, tenzij-principe'). Centraal staat hierbij de zorgplicht, wat inhoudt dat iedereen 'voldoende zorg' in acht moet nemen voor alle in het wild voorkomende dieren en planten en hun leefomgeving. De wet erkent hierbij de intrinsieke waarde van de in het wild voorkomende dier- en plantensoorten. Alle soorten hebben een eigen rol in het ecosysteem en dragen bij aan de biodiversiteit. Dat betekent dat voor de wet alle dieren en planten van onvervangbare waarde zijn en dat daar dus zorgvuldig mee omgegaan moet worden. Het gevolg is onder andere, dat iedereen die redelijkerwijs weet of kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor beschermde dier- of plantensoorten worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten, dan wel naar redelijkheid alle maatregelen te nemen om die gevolgen te voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.

Beschermde soorten

Via de Flora- en faunawet worden de volgende planten- en diersoorten beschermd:

- ruim 100 inheemse plantensoorten die van nature in Nederland in het wild voorkomen;
- alle soorten vogels die van nature op het grondgebied van de lidstaten van de EU in het wild voorkomen;
- alle zoogdieren die van nature in Nederland in het wild voorkomen, met uitzondering van bruine rat, zwarte rat en huismuis;
- alle amfibieën en reptielen die van nature in Nederland in het wild voorkomen;
- vissen, en schaal- en schelpdieren voor zover ze niet onder de Visserijwet vallen;
- bepaalde soorten insecten (bijvoorbeeld vlinders, libellen en mieren);

Als beschermde inheemse soort kunnen door middel van algemene maatregel van bestuur worden aangewezen. Het gaat om soorten die van nature in Nederland voorkomen en: die in hun voortbestaan bedreigd of gevaar lopen in hun voortbestaan bedreigd worden; mogelijk in hun voortbestaan bedreigd worden door overmatige benutting en die uit Nederland zijn verdwenen, maar waarvan de kans op terugkeer reëel is.

Verbodsbepalingen

Om de instandhouding van de wettelijk beschermde soorten te waarborgen, moeten negatieve effecten op die instandhouding voorkomen worden. Welke negatieve effecten dat precies zijn, kan niet in een lijst opgesomd worden. Dat is afhankelijk van soort, locatie en aard van de ingreep. Om die bescherming toch enigszins concreet te maken, zijn een aantal voor planten en dieren schadelijke handelingen als verbodsbepalingen in de Flora- en faunawet opgenomen. De belangrijkste artikelen zijn:

- Artikel 8: het is verboden beschermde planten te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei wijze van hun groeiplaats te verwijderen.
- Artikel 9: het is verboden beschermde dieren te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.
- Artikel 10: het is verboden beschermde dieren opzettelijk te verontrusten.
- Artikel 11: het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde dieren te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.
- Artikel 12: het is verboden eieren van beschermde dieren te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Ontheffing

Bij werkzaamheden waarbij een schadelijk effect optreedt voor beschermde soorten, is een ontheffing of vrijstelling nodig op de in de wet gestelde verbodsbepalingen (artikel 8 tot en met 18). In artikel 75 van de Flora- en faunawet wordt de mogelijkheid geboden om ontheffing aan te vragen op de verbodsbepalingen.

De bevoegdheid om een ontheffing te verlenen in het kader van artikel 75 van de Flora- en faunawet ligt bij de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. Een aanvraag tot ontheffing kan worden ingediend bij Dienst Regelingen van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.

Bij de ontheffingverlening gelden, afhankelijk van de status van de soort, verschillende voorwaarden waaraan voldaan moet worden. Onderscheid wordt gemaakt in een lichte toets en een uitgebreide toets.

De **lichte toets** geldt voor algemene soorten en overige soorten (categorie 1 en 2; zie vrijstelling). De lichte toets houdt in dat de werkzaamheden het voortbestaan van de soort niet in gevaar mogen brengen (doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding).

De **uitgebreide toets** geldt voor soorten die in bijlage IV van de Habitatrichtlijn zijn opgenomen, voor soorten van bijlage 1 AMvB artikel 75 en voor beschermde vogelsoorten (categorie 3; zie vrijstelling). De uitgebreide toets houdt in dat:

- de werkzaamheden het voortbestaan van de soort niet in gevaar mogen brengen (doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding) en
- er geen alternatief is voor de activiteiten en
- er sprake is van groot maatschappelijk belang (zoals volksgezondheid, openbare veiligheid et cetera) en
- de werkzaamheden zodanig worden uitgevoerd dat er sprake is van zorgvuldig handelen.

Vrijstelling

In het *'Besluit houdende wijziging van een aantal algemene maatregelen van bestuur in verband met wijziging van artikel 75 van de Flora- en faunawet en enkele andere wijzigingen'*, ook wel AMvB artikel 75 genoemd, zijn (onder andere) een aantal wijzigingen rondom ontheffingen en vrijstellingen beschreven. In het kort houdt de wijziging in dat niet altijd meer een ontheffing noodzakelijk is. De vrijstellingsregeling bevat vrijstellingen voor activiteiten die vallen onder:

- bestendig beheer en onderhoud (ook in landbouw en bosbouw),
- bestendig gebruik en
- ruimtelijke ontwikkeling en inrichting.

Welke voorwaarden verbonden zijn aan de vrijstelling hangt af van de dier- of plantensoorten die voorkomen. Hierbij is onderscheid gemaakt in drie categorieën, waarin soorten zijn ingedeeld op basis van zeldzaamheid en kwetsbaarheid.

Tabel 1 – Algemene soorten

Voor deze soorten geldt de lichtste vorm van bescherming. Als de werkzaamheden of activiteiten vallen onder de hierboven beschreven activiteiten, dan geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen van Artikel 8 tot en met 12 van de Flora- en faunawet. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld. De aanvraag wordt beoordeeld volgens de lichte toets. Uiteraard geldt wel de algemene zorgplicht.

Tabel 2 – Overige soorten

Deze soorten genieten een zwaardere bescherming. Er geldt alleen een vrijstelling als sprake is van werkzaamheden of activiteiten zoals hierboven beschreven én indien gehandeld wordt volgens een, door de Minister van LNV, goedgekeurde gedragscode. Indien niet gewerkt wordt volgens een gedragscode, kan het aanvragen van een ontheffing noodzakelijk zijn. De aanvraag wordt beoordeeld volgens de lichte toets.

Tabel 3 – Soorten, genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en in bijlage 1 AMvB artikel 75

Deze soorten genieten de zwaarste bescherming. Ook al is sprake van werkzaamheden zoals hierboven beschreven, dan hangt het van de precieze aard van de werkzaamheden af of een vrijstelling met gedragscode geldt, of een ontheffing noodzakelijk is. Voor ruimtelijke ontwikkeling en inrichting geldt altijd dat voor deze soorten een ontheffing moet worden aangevraagd. De aanvraag wordt beoordeeld volgens de uitgebreide toets.

Vogels

Vogelsoorten zijn niet opgenomen in de hierboven genoemde categorieën. Alle vogels in Nederland zijn gelijk beschermd, conform de Vogelrichtlijn. Werkzaamheden of gebruik van ruimte waarbij vogels worden gedood of verontrust, of waarvoor nesten of vaste- rust en verblijfplaatsen worden verstoord, zijn verboden. Voor werkzaamheden of activiteiten zoals hierboven genoemd geldt een vrijstelling, indien gehandeld wordt volgens een, door de Minister van LNV, goedgekeurde gedragscode. Indien niet gewerkt wordt volgens een gedragscode, is het aanvragen van een ontheffing noodzakelijk. De aanvraag wordt beoordeeld volgens de uitgebreide toets.

Quickscan Flora- en faunawet Holthema

definitief

Opdrachtgever:

BJZ.NU
De heer W. Bekke
Twentepoort Oost 61-15
7609 RG ALMELO
T 06-21297119

E info@bjz.nu
I www.bjz.nu

Opdrachtnemer:

Eelerwoude BV
Mossendamsdwarsweg 3
7472 DB GOOR
Postbus 53, 7470 AB GOOR
T (0547) 26 35 15
F (0547) 26 37 77
E info@eelerwoude.nl
I www.eelerwoude.nl

Project nr. 4557

Opgesteld door	Gecontroleerd	Datum
Vincent de Lenne	Rosalie Heins	18-6-2010

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING	2
1.1 Quicksan Flora en faunawet	2
1.2 Gebiedsbeschrijving	2
1.3 Ruimtelijke ontwikkeling	3
2. WETGEVING EN WERKWIJZE	4
2.1 De flora en faunawet	4
2.2 Werkwijze quickscan	4
3. DE BESCHERMDE NATUURWAARDEN	5
3.1 Flora	5
3.2 Fauna	5
3.2.1 Vogels	5
3.2.2 Vleermuizen	5
3.2.3 Overige zoogdieren (grondgebonden)	5
3.2.4 Amfibieën, reptielen en vissen	6
3.2.5 Dagvlinders, libellen en overige ongewervelden	6
4. DE EFFECTENBEOORDELING	7
4.1 Uitgangspunten	7
4.2 Effecten op beschermde soorten Flora- en faunawet	7
4.2.1 Vogels	7
4.2.2 Vleermuizen	7
4.2.3 Overige zoogdieren (grondgebonden)	8
5. CONCLUSIE EN ADVIES	9
5.1 Nader onderzoek vleermuizen, kerkuil en steenmarter noodzakelijk	9
5.2 Bij uitvoering rekening houden met vogels en veldspitsmuis	9
5.3 Afbakening	9

LITERATUURLIJST

BIJLAGEN

Bijlage 1: de Flora en faunawet

1. INLEIDING

1.1 Quickscan Flora en faunawet

De initiatiefnemer is voornemens de oude boerderij aan de Vilsterborg 1 te Holthema te renoveren. De projectlocatie is ongeveer 0,15 ha groot. De ligging van het projectgebied is weergegeven in figuur 1.

Figuur 1 Ligging projectgebied

Elke ruimtelijke ontwikkeling of inrichting dient in het kader van de Flora- en faunawet te worden getoetst op de aanwezigheid van en de mogelijke effecten op beschermde dier- en plantensoorten. Eelerwoude heeft deze toetsing voor het project Vilsterborg, Holthema in opdracht van BJZ.nu uitgevoerd. De resultaten van de toetsing aan de Flora- en faunawet door middel van een oriënterend onderzoek (Quickscan) zijn beschreven in deze rapportage.

1.2 Gebiedsbeschrijving

In de huidige situatie bevindt zich op de projectlocatie een oude boerderij die niet meer bewoond wordt. De directe omgeving van de boerderij bestaat uit een verruigde omgeving met veel opslag van braam, berenklauw en brandnetel. Tevens staan er enkele oude bomen (wilg, gewone es en paardenkastanje) wat fruitbomen, en wat jonge opslag van vlier, wilg, gewone es en populieren. Het plangebied is gelegen in een open agrarisch landschap met enkele singels, houtwallen en kleine bospercelen. Aan de westkant van het plangebied, op ongeveer 150 meter, bevindt zich de Overijsselse Vecht.

Onderstaande foto's geven een impressie van de projectlocatie en de directe omgeving.

Foto 1: Vooraanzicht boerderij

Foto 2: Achteraanzicht boerderij

Foto 3: de directe omgeving van de boerderij is sterk verruigd.

Foto 4: omgeving ten westen van het plangebied vrij extensief met veel veldzuring.

Foto 5: omgeving ten noorden van het plangebied intensief agrarisch gebruik met enkele houtwallen, singels en kleine bosjes.

1.3 Ruimtelijke ontwikkeling

Op het perceel aan de de Vilsterborg 1 te Holthema staat een oude woonboerderij welke tot de jaren '90 bewoond is geweest. Daarna is de woning gebruikt voor agrarische activiteiten en is de bestemming Wonen bij de actualisering van de bestemmingsplannen vervallen. De huidige bestemming is Agrarisch gebied. Deze moet weer wonen worden. De oude boerderij wordt niet geheel afgebroken maar gerenoveerd.

2. WETGEVING EN WERKWIJZE

2.1 De flora en faunawet

De Flora- en faunawet voorziet in de bescherming van een aantal inheemse planten- en diersoorten en gaat hierbij uit van het 'nee, tenzij'-beginsel. Centraal hierbij staat de zorgplicht. De zorgplicht houdt in dat iedereen 'voldoende zorg' in acht moet nemen voor alle in het wild voorkomende planten en dieren en hun leefomgeving. De Flora- en faunawet hanteert een driedeling in beschermingscategorieën:

- tabel 1-soorten: de meest algemene soorten waarvoor een vrijstellingsregeling geldt bij ruimtelijke ontwikkelingen. Dit betekent dat voor deze soorten geen ontheffing hoeft te worden aangevraagd.
- tabel 3-soorten: strikt beschermde soorten: de Habitatrichtlijnsoorten en een selectie van de zwaardere categorieën van de Rode Lijst
- tabel 2-soorten: een tussencategorie, de resterende beschermde soorten. Hiervoor geldt een vrijstelling wanneer wordt gehandeld volgens een goedgekeurde gedragscode. In andere gevallen kan voor deze soorten een ontheffing noodzakelijk zijn.

Vogels nemen in de Flora- en faunawet een bijzondere positie in. Vogels worden tijdens het broedseizoen beschermd door de Flora- en faunawet. Voor het aantasten van broedende vogels geldt een zware toets vergelijkbaar met tabel 3-soorten. Daarnaast zijn voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van een aantal vogelsoorten jaarrond beschermd (mits niet definitief verlaten). Het betreft nesten van boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, huismus, havik, kerkuil, oehoe, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, wespandief en zwarte wouw.

Voor een nadere toelichting op het bovenstaande uit de Flora- en faunawet wordt verwezen naar bijlage 1.

2.2 Werkwijze quickscan

De mogelijke aanwezigheid van beschermde dier- en/of plantensoorten is bepaald aan de hand van de volgende gegevens:

- Landelijke en provinciale verspreidingsinformatie met betrekking tot planten, dagvlinders, vissen, amfibieën, reptielen, vogels en zoogdieren, voornamelijk uit verspreidingsatlassen;
- Een oriënterend veldbezoek door Vincent de Lenne, ecoloog bij Eelerwoude, op 18 juni 2010

Op basis van een eenmalig veldbezoek is de geschiktheid van het onderzoeksgebied voor de verwachte soorten/soortgroepen beoordeeld. Het veldbezoek is uitgevoerd op 18 juni 2010. Het gaat hier om een deskundigenoordeel op basis van de fysieke gesteldheid van het terrein (biotopen onderzoek). Daarnaast zijn de aangetroffen belangwekkende soorten ook genoteerd.

3. DE BESCHERMDE NATUURWAARDEN

3.1 Flora

Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde plantensoorten aangetroffen. Een aantal algemene soorten die aangetroffen zijn, zijn gewone bereklauw, grote brandnetel, zevenblad, ridderzuring, witte klaver, gewone raket, melganzevoet, kruipende boterbloem, akkerdistel, gewoon duizendblad, gele morgenster, glanshaver en hopklaver. De directe omgeving van het plangebied is behoorlijk verruigd, en voedselrijk. Strikt beschermde plantensoorten (Tabel 2 en 3) worden vanwege het ontbreken van geschikte biotopen (voedselrijke milieus) niet verwacht.

3.2 Fauna

3.2.1 Vogels

Tijdens het terreinbezoek op 18 juni 2010 zijn een aantal typische bos en struweelvogels als, fitis, tjiftjaf, heggenmus, winterkoning, pimpelmees, grasmus, bosrietzanger, houtduif, merel en gekraagde roodstaart waargenomen.

Het projectgebied kan een onderdeel vormen van het foerageergebied en broedgebied van deze soorten. De nestplaatsen van deze soorten zijn echter alleen tijdens het broedseizoen beschermd. Tijdens het veldbezoek zijn geen sporen gevonden van soorten die jaarrond van hun verblijfplaats gebruik maken, zoals buizerd, kerkuil of steenuil. Echter tijdens het veldbezoek kon de zolder van de woning niet worden geïnspecteerd, waardoor de aanwezigheid van kerkuil niet uitgesloten kan worden.

In de ruimere omgeving van de locatie kunnen deze soorten wel worden verwacht. Mogelijkerwijs vormt het plangebied onderdeel van het foerageergebied van deze soorten.

3.2.2 Vleermuizen

Alle vleermuizen zijn strikt beschermd (tabel 3) door de Flora- en faunawet. Gezien de aanwezige landschapselementen en aanwezige bebouwing kunnen de volgende soorten worden verwacht in de omgeving van het plangebied: gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger, watervleermuis, meervleermuis,

rosse vleermuis en mogelijk baardvleermuis. Sommige van deze soorten zijn boombewonend (in holen, holten en spleten), andere soorten hebben hun verblijfplaatsen in huizen en schuren (spouwmuren, zolders en onder pannendaken).

De functie van het plangebied kan bestaan uit (vaste) verblijfplaatsen. In de aanwezige bebouwing kunnen door de aanwezigheid van spouwmuren met veel kieren (vaste) verblijfplaatsen aanwezig zijn.

3.2.3 Overige zoogdieren (grondgebonden)

Algemene zoogdieren (tabel 1)

Tijdens het veldbezoek zijn algemene zoogdieren als konijn en bosmuis waargenomen. Op basis van de habitattypen kunnen in het plangebied en de nabije omgeving diverse algemene, maar beschermde (tabel 1-soorten) worden verwacht. Hierbij kan gedacht worden aan egel, mol, bosmuis, veldmuis, gewone bosspitsmuis, huisspitsmuis, rosse woelmuis, haas, konijn, wezel, hermelijn en bunzing. Voor deze soorten geldt een algemene vrijstelling van de flora- en faunawet bij ruimtelijke ontwikkelingen. Wel is ook voor deze soorten de zorgplicht van toepassing.

Steenmarter en eekhoorn (tabel 2)

Steenmarter komt voor in de directe omgeving van het plangebied. Tijdens het veldbezoek zijn geen steenmarters waargenomen. Ook zijn geen sporen (krabsporen of uitwerpselen) van deze soort vastgesteld. Hierbij moet wel opgemerkt worden dat de bovenverdieping van de schuur niet onderzocht kon worden. Vaste rust- en verblijfplaatsen zijn niet aangetroffen. Deze kunnen echter wel aanwezig zijn gezien de aanwezigheid van geschikte schuilplaatsen.

Eekhoorn komt niet in de omgeving van het plangebied voor (www.zoogdiervereniging.nl). De soort is gebonden aan gemengde bossen (loofhout en naalddhout). Dit biotoop komt niet op of nabij het erf voor. Er zijn geen sporen van eekhoorn (vraatsporen of bladnesten) aangetroffen binnen het plangebied. Ook zijn geen vaste rust- en verblijfplaatsen vastgesteld.

Strikt beschermde soorten (tabel 3)

Strikt beschermde soorten zoals das of boom-marter worden gezien het biotoop en het huidige bekende verspreidingsgebied van deze soorten niet verwacht in het projectgebied.

Een strikt beschermde soort die wel voorkomt de directe omgeving van het plangebied is veldspitsmuis. Uit literatuur (Snaak, 2008) blijkt dat veldspitsmuis op meerder plekken in noord-oost Overijssel is aangetroffen. Waarschijnlijk gaat het hierbij om de grens van een groter verspreidingsgebied waarvan de kern in Duitsland ligt. Uit braakbalonderzoek in de periode 1993-1997 zijn 6 vondsten bekend van veldspitsmuis uit Holthème. Ook in de nabije omgeving van Holthème (Gramsbergen, Radewijk en De krim) zijn meerder waarneming van veldspitsmuis bekend. Aangezien er geschikt leefgebied in de directe omgeving van het plangebied (verruigde erf) aanwezig is, is de kans behoorlijk groot dat veldspitsmuis hier voorkomt.

3.2.4 Amfibieën, reptielen en vissen.

Vanwege het ontbreken van open water en sloten, vormt het plangebied geen geschikt leefgebied voor amfibieën en vissen. Ook reptielen worden op basis van het ontbreken van geschikte habitat niet binnen het plangebied verwacht.

3.2.5 Dagvlinders, libellen en overige ongewervelden

Beschermde dagvlinders en libellen zijn gebonden aan specifieke biotopen als (natte) heide, vennen, schraalgraslanden, hoogvenen en laagvenen. Deze biotopen ontbreken op de projectlocatie. Alleen zeer algemeen voorkomende en niet beschermde soorten dagvlinders en libellen kunnen voorkomen ter plaatse van de locatie.

Beschermde overige ongewervelden (kevers, slakken, mieren) worden wegens het ontbreken van hiervoor geschikte biotopen evenmin verwacht op de locatie.

4. DE EFFECTENBEOORDELING

4.1 Uitgangspunten

Als uitgangspunt bij de effectbeschrijving zijn de werkzaamheden aangehouden zoals beschreven in hoofdstuk 1.3

Voor tabel 1-soorten geldt een vrijstellingsregeling. Dit betekent dat voor deze categorie geen ontheffing hoeft te worden aangevraagd bij ruimtelijke ontwikkelingen. Wel geldt de Zorgplicht van de Flora- en faunawet (zie bijlage 1).

De soortgroepen, flora, reptielen, amfibieën en vissen, en dagvlinders, libellen en overige ongewervelden zijn niet meegenomen in de effectbeschrijving omdat beschermde soorten uit tabel 2 en tabel 3 van deze soortgroepen niet worden verwacht ter plaatse van het projectgebied.

4.2 Effecten op beschermde soorten Flora- en faunawet

4.2.1 Vogels

In het projectgebied broeden diverse vogelsoorten waaronder spreeuw, koolmees, pimpelmees, merel en zanglijster. Omdat het verstoren van broedende vogels verboden is door de Flora- en faunawet, moeten werkzaamheden als het slopen van panden en verwijderen van beplanting buiten het broedseizoen worden uitgevoerd. Het broedseizoen ligt voor de meeste soorten tussen maart en medio juli.

In het plangebied kan de jaarrond beschermde kerkuil voorkomen. Om een betere effectenbepaling uit te kunnen voeren en om vast te kunnen stellen of een ontheffing moet worden aangevraagd, is nader onderzoek naar het gebruik van het plangebied door kerkuil noodzakelijk. Het onderzoek zal zich moeten richten op het vaststellen van een vaste verblijfplaats.

4.2.2 Vleermuizen

In het plangebied komen waarschijnlijk meerdere soorten vleermuizen voor. Het merendeel van de vleermuizen zal het plangebied gebruiken als foerageergebied of als vliegroute tussen de verblijfplaats en een foerageergebied. Met de voorgenomen ruimtelijke ontwikkelingen zijn geen negatieve effecten te verwachten op vliegroutes en foerageergebied. Wel is het mogelijk dat bij de renovatie van de boerderij (vaste) rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen verwijderd/vernietigd worden. Hier zijn mogelijk negatieve effecten te verwachten op gebouwbewonende vleermuizen. Het verwijderen/verstoren van een vaste rust- en verblijfplaats is ontheffingsplichtig.

Om een betere effectenbepaling uit te kunnen voeren en om vast te kunnen stellen of een ontheffing moet worden aangevraagd, is nader onderzoek naar het gebruik van het plangebied door vleermuizen noodzakelijk. Het onderzoek zal zich voornamelijk moeten richten op het vaststellen van vaste verblijfplaatsen in de te renoveren boerderij.

4.2.3 Overige zoogdieren (grondgebonden)

Eekhoorn en steenmarter (tabel 2)

Met de ruimtelijke ontwikkelingen kunnen vaste rust- en verblijfplaatsen van de beschermde steenmarter worden verstoord. Om een betere effectenbepaling uit te kunnen voeren en om vast te kunnen stellen of een ontheffing moet worden aangevraagd, is nader onderzoek naar het gebruik van het plangebied door steenmarter noodzakelijk.

Strikt beschermde soorten (tabel 3)

Een strikt beschermde soort die kan voorkomen in de directe omgeving van het plangebied is de veldspitsmuis. Vanwege de zeer geringe omvang van het voornemen, en met de kennis dat veldspitsmuis hoogstwaarschijnlijk voorkomt in het plangebied, wordt geen nader onderzoek geadviseerd. “

Deze soort is ontheffingsplichtig, hierbij kan echter worden afgeweken bij locaties met een zeer geringe omvang en mits rekening wordt gehouden met de soort. Hierbij gelden de volgende eisen:

- de werkzaamheden mogen niet in de voortplantingstijd van veldspitsmuis (april-september) worden uitgevoerd;
- bij de inrichting van het erf wordt leefgebied voor de veldspitsmuis gerealiseerd.

Het leefgebied van de veldspitsmuis bestaat uit overhoekjes, akkerranden, boomgaarden, bosranden en kruidenrijke dijken.

Indien dit op bezwaren stuit, moet nader onderzoek worden uitgevoerd naar de aanwezigheid van de veldspitsmuis. Indien de soort dan wordt aangetroffen, moeten bovenstaande eisen alsnog worden uitgevoerd.

5. CONCLUSIE EN ADVIES

5.1 Nader onderzoek vleermuizen, kerkuil en steenmarter noodzakelijk.

Op basis van deze quickscan Flora- en faunawet wordt geconcludeerd dat er in het plangebied Vilsterborg, Holthema meerdere strikt beschermde soorten van de Flora- en faunawet verwacht kunnen worden. Door de aard van het voornemen, kunnen negatieve effecten op populaties van strikt beschermde soorten niet worden uitgesloten. Bij een negatief effect op (populaties van) tabel 2- en tabel 3-soorten moet een ontheffing van de Flora- en faunawet worden aangevraagd bij het Ministerie van Landbouw, Voedselkwaliteit en Natuur (LNV). Er moet dan echter wel met zekerheid zijn vastgesteld dat de soorten waarvoor ontheffing wordt aangevraagd daadwerkelijk voorkomen in het plangebied en wat de functie van het plangebied voor deze soorten is. Deze quickscan biedt deze zekerheid niet. Er zal daarom nader veldonderzoek moeten worden uitgevoerd naar het voorkomen van vleermuizen, kerkuil en steenmarter in de te renoveren boerderij.

5.2 Bij uitvoering rekening houden met vogels en veldspitsmuis

Naast het nadere onderzoek moet bij de uitvoering en inrichting rekening gehouden worden met de aanwezigheid van broedvogels en de veldspitsmuis. Dit betekent

- geen werkzaamheden uitvoeren in maart tot september
- bij de inrichting van het erf wordt leefgebied voor de veldspitsmuis gerealiseerd.

5.3 Afbakening

De initiatiefnemer, respectievelijk opdrachtgever is verantwoordelijk voor het gebruik van de rapportage. Eelerwoude aanvaardt geen aansprakelijkheid voor de inhoud, interpretaties of conclusies indien gebruik wordt gemaakt van deelaspecten uit deze rapportage zonder verwijzingen naar dit rapport. Tevens aanvaardt Eelerwoude geen aansprakelijkheid voor kosten en vertragingen die optreden als gevolg van het voorkomen van beschermde flora of fauna.

LITERATUURLIJST

Bekker J.P., A van Diepenbeek, P. Twisk 2010
Veldgids Europese zoogdieren. KNNV Uitgeverij, Zeist. ISBN 9789050112604

Bode A.D., A.J. Dijkstra, B. Hoekstra, R. Hoeve, R. Zollinger De zoogdieren van Overijssel. Waanders Uitgevers, Zwolle. ISBN: 9040093121

Bos, F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay., I. Wynhoff en De Vlinderstichting, 2006]
De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea). Nederlandse Fauna deel 7, Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij en European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden. ISBN 90-5011-227-7.

Grant, P.J., K. Mullarney, L. Svensson, D. Zetterström, 2009
ANWB Vogelgids van Europa. Tirion Uitgevers BV, Baarn. ISBN 978-90-18-02092-7

Snaak, G., Prooidieren van de kerkuil in Noordoost-Nederland en het graafschap Bentheim 1992-2007 Februari 2008, rapport.

www.ravon.nl

www.natuurloket.nl

www.waarneming.nl

www.zoogdiervereniging.nl

BIJLAGEN

Bijlage 1: de Flora en faunawet

Flora- en faunawet

Inleiding

Per 1 april 2002 is de Flora- en faunawet in werking getreden. In deze wet, gepubliceerd op 14 juli 1998 in het Staatsblad 402, is de soortbescherming geregeld van in Nederland inheemse in het wild voorkomende dier- en plantensoorten. De wet sluit aan op de Europese natuurregelgeving (Natura 2000). De wet is in plaats gekomen voor de Jachtwet, de Vogelwet 1936, de soortenparagraaf uit de Natuurbeschermingswet, de Wet bedreigde inheemse dier- en plantensoorten en de soortbeschermingscomponent uit de Europese Habitatrichtlijn en de Europese Vogelrichtlijn. Deze Europese soortenbescherming heeft met de Flora- en faunawet dus een Nederlandse vertaling gekregen.

Zorgplicht

De Flora- en faunawet gaat over de bescherming van ongeveer 500 planten- en diersoorten, van de 36.000 soorten die in Nederland voorkomen. Het uitgangspunt van de wet is dat geen schade mag worden gedaan, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het 'nee, tenzij-principe'). Centraal staat hierbij de zorgplicht, wat inhoudt dat iedereen 'voldoende zorg' in acht moet nemen voor alle in het wild voorkomende dieren en planten en hun leefomgeving. De wet erkent hierbij de intrinsieke waarde van de in het wild voorkomende dier- en plantensoorten. Alle soorten hebben een eigen rol in het ecosysteem en dragen bij aan de biodiversiteit. Dat betekent dat voor de wet alle dieren en planten van onvervangbare waarde zijn en dat daar dus zorgvuldig mee omgegaan moet worden. Het gevolg is onder andere, dat iedereen die redelijkerwijs weet of kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor beschermde dier- of plantensoorten worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten, dan wel naar redelijkheid alle maatregelen te nemen om die gevolgen te voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.

Beschermde soorten

Via de Flora- en faunawet worden de volgende planten- en diersoorten beschermd:

- ruim 100 inheemse plantensoorten die van nature in Nederland in het wild voorkomen;
- alle soorten vogels die van nature op het grondgebied van de lidstaten van de EU in het wild voorkomen;
- alle zoogdieren die van nature in Nederland in het wild voorkomen, met uitzondering van bruine rat, zwarte rat en huismuis;
- alle amfibieën en reptielen die van nature in Nederland in het wild voorkomen;
- vissen, en schaal- en schelpdieren voor zover ze niet onder de Visserijwet vallen;
- bepaalde soorten insecten (bijvoorbeeld vlinders, libellen en mieren);

Als beschermde inheemse soort kunnen door middel van algemene maatregel van bestuur worden aangewezen. Het gaat om soorten die van nature in Nederland voorkomen en: die in hun voortbestaan bedreigd of gevaar lopen in hun voortbestaan bedreigd worden; mogelijk in hun voortbestaan bedreigd worden door overmatige benutting en die uit Nederland zijn verdwenen, maar waarvan de kans op terugkeer reëel is.

Verbodsbepalingen

Om de instandhouding van de wettelijk beschermde soorten te waarborgen, moeten negatieve effecten op die instandhouding voorkomen worden. Welke negatieve effecten dat precies zijn, kan niet in een lijst opgesomd worden. Dat is afhankelijk van soort, locatie en aard van de ingreep. Om die bescherming toch enigszins concreet te maken, zijn een aantal voor planten en dieren schadelijke handelingen als verbodsbepalingen in de Flora- en faunawet opgenomen. De belangrijkste artikelen zijn:

- Artikel 8: het is verboden beschermde planten te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei wijze van hun groeiplaats te verwijderen.
- Artikel 9: het is verboden beschermde dieren te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.
- Artikel 10: het is verboden beschermde dieren opzettelijk te verontrusten.
- Artikel 11: het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde dieren te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.
- Artikel 12: het is verboden eieren van beschermde dieren te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Ontheffing

Bij werkzaamheden waarbij een schadelijk effect optreedt voor beschermde soorten, is een ontheffing of vrijstelling nodig op de in de wet gestelde verbodsbepalingen (artikel 8 tot en met 18). In artikel 75 van de Flora- en faunawet wordt de mogelijkheid geboden om ontheffing aan te vragen op de verbodsbepalingen.

De bevoegdheid om een ontheffing te verlenen in het kader van artikel 75 van de Flora- en faunawet ligt bij de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. Een aanvraag tot ontheffing kan worden ingediend bij Dienst Regelingen van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.

Bij de ontheffingverlening gelden, afhankelijk van de status van de soort, verschillende voorwaarden waaraan voldaan moet worden. Onderscheid wordt gemaakt in een lichte toets en een uitgebreide toets.

De **lichte toets** geldt voor algemene soorten en overige soorten (categorie 1 en 2; zie vrijstelling). De lichte toets houdt in dat de werkzaamheden het voortbestaan van de soort niet in gevaar mogen brengen (doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding).

De **uitgebreide toets** geldt voor soorten die in bijlage IV van de Habitatrichtlijn zijn opgenomen, voor soorten van bijlage 1 AMvB artikel 75 en voor beschermde vogelsoorten (categorie 3; zie vrijstelling). De uitgebreide toets houdt in dat:

- de werkzaamheden het voortbestaan van de soort niet in gevaar mogen brengen (doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding) en
- er geen alternatief is voor de activiteiten en
- er sprake is van groot maatschappelijk belang (zoals volksgezondheid, openbare veiligheid et cetera) en
- de werkzaamheden zodanig worden uitgevoerd dat er sprake is van zorgvuldig handelen.

Vrijstelling

In het *'Besluit houdende wijziging van een aantal algemene maatregelen van bestuur in verband met wijziging van artikel 75 van de Flora- en faunawet en enkele andere wijzigingen'*, ook wel AMvB artikel 75 genoemd, zijn (onder andere) een aantal wijzigingen rondom ontheffingen en vrijstellingen beschreven. In het kort houdt de wijziging in dat niet altijd meer een ontheffing noodzakelijk is. De vrijstellingsregeling bevat vrijstellingen voor activiteiten die vallen onder:

- bestendig beheer en onderhoud (ook in landbouw en bosbouw),
- bestendig gebruik en
- ruimtelijke ontwikkeling en inrichting.

Welke voorwaarden verbonden zijn aan de vrijstelling hangt af van de dier- of plantensoorten die voorkomen. Hierbij is onderscheid gemaakt in drie categorieën, waarin soorten zijn ingedeeld op basis van zeldzaamheid en kwetsbaarheid.

Tabel 1 – Algemene soorten

Voor deze soorten geldt de lichtste vorm van bescherming. Als de werkzaamheden of activiteiten vallen onder de hierboven beschreven activiteiten, dan geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen van Artikel 8 tot en met 12 van de Flora- en faunawet. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld. De aanvraag wordt beoordeeld volgens de lichte toets. Uiteraard geldt wel de algemene zorgplicht.

Tabel 2 – Overige soorten

Deze soorten genieten een zwaardere bescherming. Er geldt alleen een vrijstelling als sprake is van werkzaamheden of activiteiten zoals hierboven beschreven én indien gehandeld wordt volgens een, door de Minister van LNV, goedgekeurde gedragscode. Indien niet gewerkt wordt volgens een gedragscode, kan het aanvragen van een ontheffing noodzakelijk zijn. De aanvraag wordt beoordeeld volgens de lichte toets.

Tabel 3 – Soorten, genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en in bijlage 1 AMvB artikel 75

Deze soorten genieten de zwaarste bescherming. Ook al is sprake van werkzaamheden zoals hierboven beschreven, dan hangt het van de precieze aard van de werkzaamheden af of een vrijstelling met gedragscode geldt, of een ontheffing noodzakelijk is. Voor ruimtelijke ontwikkeling en inrichting geldt altijd dat voor deze soorten een ontheffing moet worden aangevraagd. De aanvraag wordt beoordeeld volgens de uitgebreide toets.

Vogels

Vogelsoorten zijn niet opgenomen in de hierboven genoemde categorieën. Alle vogels in Nederland zijn gelijk beschermd, conform de Vogelrichtlijn. Werkzaamheden of gebruik van ruimte waarbij vogels worden gedood of verontrust, of waarvoor nesten of vaste- rust en verblijfplaatsen worden verstoord, zijn verboden. Voor werkzaamheden of activiteiten zoals hierboven genoemd geldt een vrijstelling, indien gehandeld wordt volgens een, door de Minister van LNV, goedgekeurde gedragscode. Indien niet gewerkt wordt volgens een gedragscode, is het aanvragen van een ontheffing noodzakelijk. De aanvraag wordt beoordeeld volgens de uitgebreide toets.